

**KAMU BANKALARININ TAKİPTEN VAZGEÇMESİ HALİNDE VAZGEÇME HARCİ
ALINMAMASI İSTİSNASI**

**Atilla DİNGİL-Sakarya 2.İcra Müdür Yardımcısı
GSM:0 507 463 78 02**

Bilindiği gibi İcra İflas Hukukunda Kamu bankalarından tahsil harcı veya vazgeçme harcı alınması veya alınmaması konusunda icra iflas hukukçuları, uygulayıcılarını sürekli tartışmalara iten, meşgul eden konuyu irdeleyecek olursak şu nüanslara dikkat edilmesi gerekmektedir.

1)Kamu bankalarının takipten vazgeçmesi halinde vazgeçme harcı alınmaz.

2)Kamu bankaları haricen tahsil beyanında bulunursa tahsil harcı alınır.

3)Kamu bankaları alacağı mahsuben taşınmaz alırsa tahsil harcı ödemek zorundadır.

4)Kamu bankaları kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip veya bu senetlere,sendikasyon kredilerine ilişkin bir icra takibinde bulursa başvurma,peşin,vekalet suret harcı dahil tüm harçları ödemek zorunda olduğu kanısındayız.

5)Kamu bankaları genel kredi sözleşmelerine dayanarak icra takibi başlatırsa başvurma,peşin ve vekalet suret harcından takip başlangıcında muafır.

Özellikle icra iflas uygulayıcıları vazgeçme halinde kamu bankalarından harç talep etmemesi gereklidir.

Konuyu detaylı bir şekilde incelediğimizde;

4603 sayılı Yasa ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi (bankalar), çağdaş bankacılığın ve uluslararası rekabetin gereklerine göre çalışmalarını ve özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılanmaya tâbi tutulmuştur.

5230 Sayılı Yasa'nın 11. maddesinde; "4603 Sayılı Kanuna tâbi bankalarca yeniden yapılandırma sürecinde açılmış veya açılacak dava ve takipler sonuçlandırılıncaya kadar 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2, 23 ve 29. maddeleriyle 2548 Sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşaatı Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun'un 1. maddesi hükmü uygulanmaz. İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bankaların mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkarması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması şartı aranmaz" hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, sözü geçen vasa maddesinin, 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesinde düzenlenen icra takibinden vazgeçme halinde alınacak harçtan muafiyeti içerdiği açıktır.

Yukarıda açıklandığı üzere, 5230 sayılı Yasa'nın 11. maddesinde yer alan muafiyet, 492 sayılı Harçlar Kanununun 23.maddesinde düzenlenen vazgeçme harcını da içermektedir.

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "istisna ve muafliklar" başlıklı 13.maddesinde harçtan müstesna işlemler düzenlenmiş; 59.maddesinde ise; "Harçtan müstesna tutulan işlemler" başlığı altında hangi işlemlerin harçtan istisna olduğu sıralanmış, son fıkrasında ise; "Yukarıda yer alan istisnalara ilave olarak özel kanunlarda yer alan muafiyet ve istisnalara ilişkin hükümler saklıdır." düzenlemesi getirilmiştir.

Aynı Kanununun onuncu kısmında "kısımlar arası müşterek hükümler" üst başlığı altında birinci bölüm olarak "genel muafliklar ve istisnalar" başlığı; bu başlığın altında ise, "özel kanunlardaki hükümler" alt başlığını taşıyan ve konumuzu ilgilendiren 123.maddesi gelmektedir.

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun, 06.06.2008 tarihinde yürürlüğe giren 04.06.2008 gün ve 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 11.maddesinin (ç) bendi ile değişik "Özel kanunlardaki hükümler" kenar başlıklı 123.maddesinde aynen:

"Özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmaz. Ancak, İş Kanununa tabi işçilerin ve çırakların iş mahkemelerindeki dava ve bu mahkemelerden almış oldukları ilamların takiplerinde harçtan muafiyet gündelikleri veya aylık ücretleri 16 yaşını doldurmuş işçiler için belirlenen asgarî ücreti geçmeyen işçiler ve çıraklar hakkında uygulanır.

(Değişik fıkra: 25.12.2003 - 5035 S.K./31. md.) Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile (Ek ibare: 28.03.2007-5615 S.K./15.mad) Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullanılacak krediler için verilecek kefaletler dahil) bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır."

Hükmüne yer verilmiş; son cümlede daha önce yer alan "işlemler harca tabi tutulmaz" ibaresi "işlemler bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır" ibaresi olarak değiştirilmiştir.

Madde metninden de anlaşıldığı üzere, harçtan istisna tutulan işlemler fıkroda belirtilen kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödemelerine

ilişkin işlemlerdir. Yasa koyucu, finansman sıkıntısı çeken bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumların, müşterilerine kullandırmak amacıyla sendikasyon kredisi gibi büyük miktarda kredilere kendi portföylerinde yer vererek yurt içi veya yurt dışı kredi kuruluşlarından finansman desteği alabilmelerini kolaylaştırmak ve kredi maliyetlerini azaltmak amacıyla bu nitelikteki kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödemelerine ilişkin işlemlerden harç alınmayacağını öngörmüştür.

Yasa koyucu anılan maddede; bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullandırılmak üzere temin edilen kredilere ait bazı işlemlerden harç alınmayacağını belirttiğine göre; bankaların, kendi öz kaynaklarından veya diğer kredi kurumlarından temin ettikleri kredileri, genel kredi sözleşmesiyle gerçek veya tüzel kişilere teminatlı veya teminatsız olarak kullandırmaları halinde, 492 Sayılı Kanunun değişik 123/son maddesindeki istisnadan faydalanmaları olanaklı değildir.

Nitekim, aynı ilkeler Anayasa Mahkemesi'nin 14.01.2010 gün ve 2008/81 E., 2010/8 K. sayılı ve Hukuk Genel Kurulu'nun 06.10.2010 gün ve 2010/12-443 E., 471 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir.

Öte yandan, uyuşmazlık yönüyle, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun ilgili hükümlerine de değinmekte yarar vardır:

Anılan Kanunun Geçici 13.maddesinde aynen;

“Sermayesinin yarısından fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunla kurulmuş bankalarda (Tasfiye Hâlinde T. Emlak Bankası A.Ş. dahil) 26.12.2003 tarihinden önce bankacılık teamüllerine göre teminatlı ve/veya yetersiz teminatlı kredi kullanıp da vadesi geçtiği halde henüz ödenmemiş, süresi uzatılmamış veya yeniden yapılandırılmamış kredileri kullananlar ya da yeniden yapılandırma şartlarını ihlal edenler ile münferit veya karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller, taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı aynı hak tesisine ilişkin sözleşmeden doğan hakların da diğer bankaların ve üçüncü kişilerin muvazaadan arı hakları aleyhine olmamak üzere Fon alacaklarının tahsiline ilişkin 140... ıncı madde hükümleri, tasarrufun iptali davalarında aciz vesikası şartı aranmaması, ... dahil bankalarınca uygulanır.”

Yine aynı Kanunun “Fon ve faaliyet izni kaldırılan bankalara ilişkin malî istisnalar” başlığını taşıyan 140.maddesinde de;

“Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin Fon tarafından, borçlarının ve/veya taahhütlerinin üstlenilmesi ve/veya alacaklarının devralınması hâlinde Fonun, üstlendiği borçlar ve/veya taahhütler ile devraldığı alacaklarla ilgili devir ve temlik sözleşmeleri, her türlü teminatın tesisi ve kaldırılması,

sözleşmelerin bozulması, dava ve icra takipleri ile bu borçlar ve/veya alacaklar ve/veya taahhütlerle ilgili diğer her türlü işlemler ve bu işlemlerle ilgili düzenlenen kâğıtlar, her türlü vergi, resim, harç, fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi hükmünden istisnadır.

Borçlu tarafından ödenmesi gereken tahsil harcı dahil her türlü vergi, resim, harç ve masraflar bu alaktan mahsup edilemez. Bu işlemlerden kaynaklanan döner sermaye ücreti ödenmez ve diğer kesintiler yapılmaz.

Fon alacağına karşılık bir malın Fon veya Fon bankaları tarafından rızaen veya icraen satın alınması hâlinde bu işlemlerle ilgili olarak tarafların ödemekle yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve döner sermaye ücreti gibi malî yükümlülükler aranmaz.

Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin, mahkeme ilâmını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmesi ve her türlü ihtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz ve tehir-i icra taleplerinde teminat şartı aranmaz.

Fon alacaklarına ilişkin davalarda 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usûlü hükümleri uygulanır.

Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin, yukarıda belirtilen işlemler nedeniyle kendi aralarındaki ve/veya diğer gerçek ve tüzel kişilerle aralarındaki işlemler nedeniyle düzenlenen sözleşmeler, belgeler ve sair kâğıtlar ile bunların değiştirilmesi, yenilenmesi, uzatılması, devredilmesi ya da yeni bir itfa plânına bağlanması, alacakların teminatlandırılması, teminatların devir alınması, tarafların sulh ve/veya ibra olması ve/veya her ne nam altında olursa olsun herhangi bir işleme tâbi tutulması nedeniyle düzenlenen kâğıtlar ve/veya belgeler her türlü vergi, resim ve harçlar ile özel kanunları ile hükmolunan malî yükümlülüklerden istisnadır. Bu hüküm üçüncü kişiler yönünden, Fonun ve/veya Fona intikal eden bir bankanın ve/veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen müflis bankaların iflas idarelerinin, tasfiyeye tâbi tutulan bankaların tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsili ile ilgili işlemlere taraf olmaları hâlinde uygulanır.

Fonun, bu Kanununun 131 inci maddesi uyarınca gerçekleştireceği borçlanma ve avans işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan istisnadır.

Fon bankaları, faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsilini teminen yapacakları her türlü işlem, dava ve icra takipleri, bu dava ve takiplerin borçlularınca kabul edilmek suretiyle kesinleştirilmesi, her türlü vergi, resim, harç ve fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi hükmünden istisnadır.

Faaliyet izni kaldırılan bankaların, Fon bankalarının sandıklarının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hâlinde, aktüerlerce tespit edilen fiili ve teknik açıklar için, faaliyet izni kaldırılan bankaya, Fona ve/veya Fon bankalarına rücu edilemez.” hükmünü içermektedir.

Görüldüğü üzere, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na alacakları nedeniyle tanınan olağanüstü hak ve yetkiler (tedbir, takip ve tahsil yetkileri), bu madde kapsamındaki bankalara da tanınmıştır. Bankacılık teamüllerine göre teminatlı ve/veya yetersiz teminatlı kredi kullanıp da vadesi geçtiği halde ödenmemiş, süresi uzatılmamış veya yeniden yapılandırılmamış kredileri kullananlar ya da yeniden yapılandırılma koşullarını ihlâl edenler ile münferit ve karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller, taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı ayni hak tesisine ilişkin sözleşmeden doğan hakların da, diğer bankaların ve üçüncü kişilerin muvazaadan âri hakları aleyhine olmamak üzere Fon alacaklarına ilişkin tedbir, takip ve tahsil hükümlerinin madde kapsamındaki bankalarca da uygulanacağı öngörülmüştür.

Sermayesinin yarıdan fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunla kurulmuş bankalara yukarıda belirtilen 140.maddeyle tanınan olağanüstü hak ve yetkiler, bu maddenin kapsamı dışında kaldığı belirgin olan özel bankalara tanınmamıştır.

Ayrıca, yukarıda değinilen Geçici 13.madde kapsamına giren bankalara tanınmış olan olağanüstü hak ve yetkiler, süresiz ve sınırsız olmayıp; maddede sınırlı olarak belirtilen ve kapsam dahilinde bulunan bankaların, 26.12.2003 tarihinden önce doğmuş alacaklarına uygulanacaktır. Yani kapsam dahilinde bulunan ve maddedeki alacak konusu ile ilgili olsa bile, 26.12.2003 tarihinden sonra doğmuş alacakları konusunda kapsama giren bankalara herhangi bir ayrıcalık tanınması söz konusu değildir . Nitekim, öğretide de, yukarıda belirtilen maddenin (Geçici madde 13) kapsamına giren bankaların, 26.12.2003 tarihinden önce doğmuş alacaklarına uygulanacağı belirtilmiştir (Reisoğlu, Sezai: Bankacılık Kanununun Şerhi, Ankara 2007, s.1800).

Yukarıda belirtildiği üzere bankaların, Harçlar Kanunu'nun 123/son fıkrasında yer alan yargı harçlarından istisna tutulma keyfiyeti dar tutulmuş olup, bu kapsama bankaların genel kredi sözleşmeleri ile müşterilerine kullandırdıkları kredilerin ödenmemesi nedeniyle açtıkları dava ve icra takiplerinde ödenmesi gereken yargı harçlarının girmediği belirgindir.(Yargıtay HGK'nun 09.02.2011 tarih, 2010/12-685 E. - 2011/43 K)

5230 sayılı yasanın 11 maddesindeki muafiyetinin tahsil harcına ilişkin Harçlar Yasasının 28/6 maddesini kapsamadığı ise aşıkardır.

Bu nedenle belirtilen gerekçelerle konu dikkatle irdelendiğinde kamu bankalarından takipten vazgeçme halinde özgü olmak üzere vazgeçme harcı alınmaması gereklidir.11/04/2015